

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**72-ої наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету,
присвяченої 90-річчю
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

Том 1

21 квітня – 15 травня 2020 р.

Полтава 2020

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРИРІЧКОВИХ ПАРКІВ

Територія, призначена для відпочинку відвідувачів серед зелених насаджень, водойм, різних форм рельєфу та архітектурних споруд, – це те, що уособлює в собі поняття «парк». Вода є прекрасним доповненням будь-якого ландшафтного середовища. Вона створює неповторні образи території, є чудовим місцем для відпочинку та прогулянок у спекотні дні.

Особливо велике значення вода має в паркобудівництві. Вона покращує мікроклімат парку, так як є запорукою існування природного ландшафту. Водний ресурс є вагомим засобом ландшафтно-композицій, який підвищує емоційність сприйняття об'єкту, надає йому глибокої змістовності та художньо-естетичної образності. Крім того, вода дає змогу організувати різноманітні форми відпочинку. Не випадково парки, які мають у своїй структурі водний об'єкт, називають «прирічковим» (таким, що знаходиться біля річки), наголошуючи цим важливість присутності водного об'єкту як на території, так і в назві. Водойму в такому парку вважають його душею. Тож у прирічкових парках вода буде виступати «художньою палітрою» і додасть ландшафтній композиції ще більшої виразності. Кращі паркові пейзажі завжди орієнтовані на дзеркало води, що значно збагачує композицію.

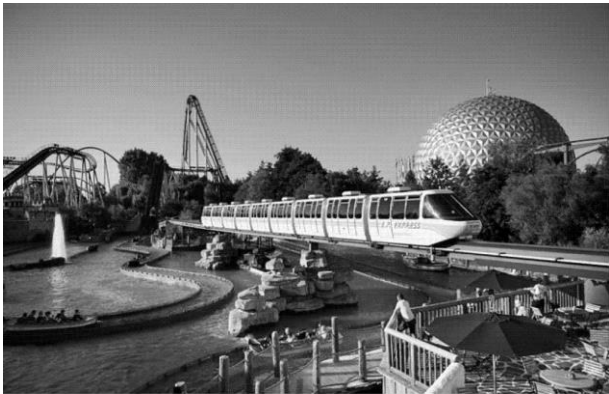
Аналіз прирічкових парків показав, що такі парки мають певні відмінності від звичайних не лише в ландшафтно-планувальному, композиційному та естетично-художньому рішенні. Наявність річки як водного ресурсу надає ширші можливості в організації функціональних процесів у них. Зазвичай такі парки діляться на декілька «традиційних» зон:

- видовищну (у тому числі виставкову);
- культурно-просвітницьку;
- розважальну з активним відпочинком;
- фізкультурно-спортивну;
- дитячого відпочинку;
- тихого відпочинку для дорослих;
- господарську.

Кожна з цих зон не є відокремленою ділянкою парку, вони всі пов'язані між собою плануванням алей та доріг. Цей зв'язок чудово підкреслюється рослинністю, яка формує цілісну композицію парку. Зонування підкреслюється особливостями планування доріжок і алей, розміщенням архітектурних об'єктів, зелених насаджень, різноманітних за

призначенням майданчиків.

Особливістю функціонального зонування прирічкових парків є організація саме прирічкових територій. Свій вплив на зонування території парку надає водойма. В залежності від розташування, розміру, форми у плані виділяють різноманітні варіанти розподілення зон. У випадку примикання водної поверхні до периметру парку фізкультурно-спортивну зону розміщують ближче до розширеної частини водойми, що дасть змогу краще організувати водні види спорту. Це ж стосується і розважальної зони з активним відпочинком, яка теж може включати розваги на воді (рис. 1).

а - Парк розваг у Польщі (світлина з <https://up-study.ua/uk/posts/kraschi-parki-rozvag-polschi>)

б - Парк Шевченко у м. Івано-Франківськ. Україна (світлина з <http://ivfrankivsk.glo.ua/cultura/park-shevchenko-v-ivano-frankovske.html>)

Рис. 1 – Функціональне зонування прирічкових парків: погляд відвідувача (світлини з відкритих джерел)

Водойма (якщо вона має досить велику площу) облаштовується пляжами, ділянками для відпочинку біля води, оглядовими майданчиками з відкритими перспективами водних пейзажів. Часто цю зону пов'язують широкою алеєю основного використання відвідувачами з центральною площею парку. В той час зону тихого відпочинку відносять до верхової частини, де пейзажі будуть більш живописними. Якщо водна артерія розділяє територію парку на дві частини, то одна з них відводиться переважно для зони тихого відпочинку, а друга – для інших, більш активних, зон.

Подібний принцип ландшафтно-планувальної й функціональної організації території має і центральний парк культури та відпочинку «Перемога» у нашому місті, де ставки розділяють територію на дві частини.